

POSITION PAPER - BASEL 4 EN DE IMPACT OP KREDIETVERLENING

Samenvatting

In de voorstellen van de Europese Commissie om de internationale Basel 4¹ kapitaalregels in Europese wetgeving te implementeren wordt het principe dat de hoogte van het kapitaal dat een bank moet aanhouden afhankelijk is van het risico dat wordt gelopen, voor een belangrijk deel losgelaten. Dit betekent dat banken voor producten met een laag risico zoals Nederlandse hypotheekleningen, leningen aan boeren met grond als onderpand of grote infrastructuurprojecten, meer kapitaal moeten gaan aanhouden. Hierdoor stijgen de maatschappelijke kosten, omdat toenemende financieringskosten kunnen leiden tot hogere rentetarieven voor klanten, zo blijkt ook uit een studie van het Centraal Planbureau².

Het aanhouden van kapitaal helpt banken om financiële schokken op te vangen. Banken hebben daarom sinds de kredietcrisis in 2008 gewerkt aan het verhogen van hun buffers. De hogere buffers van banken hebben er mede voor gezorgd dat banken tijdens de coronacrisis hun rol in de economie konden blijven vervullen door kredietverlening aan bedrijven en consumenten op peil te houden. Maar doordat in de nieuwe voorstellen de koppeling tussen kapitaal en risico grotendeels wordt losgelaten moeten banken meer kapitaal aanhouden voor leningen aan consumenten en bedrijven met een laag risicoprofiel.

Het wetsvoorstel van de Europese Commissie bevat reeds goede elementen om de Basel 4 regelgeving te laten passen binnen de Europese omstandigheden, en is een goed startpunt voor verdere onderhandelingen. Op Europees niveau is het nu aan de Lidstaten (Raad) en het Europees Parlement om tot een gebalanceerd compromis te komen. Het Nederlandse parlement is nu aan zet om het Nederlandse kabinet een mandaat mee te geven voor deze Europese onderhandelingen. Wij maken ons zorgen dat de inzet van het kabinet voor een strikte implementatie van Basel 4 nadelige gevolgen kan hebben voor consumenten en bedrijven. De NVB hoopt dat de Kamer oog heeft voor de specifieke Nederlandse context, de gevolgen voor klanten van Nederlandse banken en de marktverhoudingen binnen de financiële sector.

In deze notitie geven wij aan wat de verwachte gevolgen zijn van Basel 4 op de bancaire kredietverlening, en dus voor onze klanten, en doen wij vijf concrete voorstellen om ongewenste effecten te beperken. In het kort:

1. Voer de outputfloor op een proportionele wijze in
2. Behoud een laagrisico-profiel voor de minst risicovolle hypotheekleningen
3. Wijs aan kredietwaardige bedrijven zonder externe rating een lagere risicoweging toe
4. Maak bij projectfinanciering een onderscheid tussen hoog- en laagrisico
5. Weeg onderpand mee bij de weging van agrarische financieringen

¹ Deze aanpassing van het Basel akkoord wordt omgezet in de derde Capital Requirements Regulation, afgekort CRR3

² Bron: CPB studie uit 2021: [Optimal capital ratios for banks in the euro area](#)

Kernpunten

Onder Basel 4 moeten banken standaardtabellen gebruiken om te bepalen hoeveel kapitaal ze voor een lening moeten aanhouden. Doordat de koppeling tussen risico en kapitaaleisen onder Basel 4 sterk wordt beperkt door de standaardtabellen, moeten banken meer kapitaal aanhouden voor leningen aan consumenten en bedrijven met een laag risicoprofiel. Ons uitgangspunt is dat de risicogevoeligheid zoveel mogelijk behouden moet blijven. Het is belangrijk dat er bij de omzetting van Basel 4 naar Europese regelgeving een oplossing wordt gevonden voor de onderstaande knelpunten:

- 1. Voordeel voor klant met lage risico's niet meer meegewogen:** onder Basel 4 wordt aan de Europese Unie gevraagd om een "output floor" in te voeren die moet zorgen voor meer internationale vergelijkbaarheid, maar ook de risicogevoeligheid van de kapitaaleisen vermindert. Deze standaardisering kan nadelige gevolgen hebben voor de financiering van klanten met activiteiten met een lager risico, waaronder bepaalde bedrijven, hypotheekleningen en (infrastructuur) projecten. Wij stellen voor dat de EU de output floor op een proportionele manier invoert, die rekening houdt met de specifieke impact op de Europese en Nederlandse economie. De Europese Commissie stelt in haar voorstel enkele goed doordachte maatregelen voor om de impact van de output floor te dempen, maar deze zijn beperkt in de tijd. Wij stellen voor deze maatregelen permanent te maken (zie vooral punt 2 en 3).
- 2. Financiering van de woningmarkt kan in het gedrang komen:** de belangrijkste Basel 4 maatregel, de output floor, heeft als gevolg dat banken in hun kapitaaleisen veel minder onderscheid zien tussen hoog en laagrisico hypotheekleningen. Banken zullen voor hypotheekleningen met een laagrisico teveel kapitaal aanhouden in vergelijking tot historische verliezen. Het voorstel van de Europese Commissie geeft ruimte om hypotheekleningen waarvan het lage risico langjarig kan worden aangetoond een proportionele behandeling te geven, waarbij de risico's nog steeds goed zijn gewaarborgd. Wij stellen dat Nederlandse hypotheekleningen die voldoen aan de strikte voorwaarden uit de CRR3 in aanmerking moeten kunnen komen voor de aangepaste risicoweging. Dit is belangrijk voor de financierbaarheid van de woningmarkt en om kosten voor hypotheekbezitters te beperken.
- 3. Drempel voor financiering aan ondernemers:** ondernemingen zouden volgens de nieuwe Basel 4 standaarden een externe rating (bij partijen zoals Moody's, S&P, Fitch) moeten aanvragen om als lager risico beschouwd te mogen worden. De meeste Nederlandse bedrijven en semioverheidsinstellingen (zoals ziekenhuizen) hebben geen externe rating, aangezien het duur en tijdrovend is om deze te verkrijgen. Zonder externe rating zal er sprake zijn van een significante stijging van de risicoweging. Deze situatie geldt in heel Europa. In het Europese wetsvoorstel is een tijdelijke overgangsregeling opgenomen die banken toelaat bedrijven zonder externe rating, maar met een sterke kredietwaardigheid, een lagere risicoweging toe te wijzen. Dit zou bedrijven de tijd geven om alsnog een rating aan te vragen. Wij steunen deze maatregel, maar pleiten ervoor deze permanent te maken.
- 4. Impact op grootschalige (klimaat)investeringen:** het behalen van de internationale klimaatdoelstellingen vergt grootschalige investeringen in onder meer infrastructuur en duurzame energievoorziening. Dit gaat vaak via projectfinanciering. De impact van Basel 4 op deze projectfinanciering is bijzonder groot. Wij pleiten ervoor om bij projectfinanciering een onderscheid te maken tussen hoge en lage risico's voor zowel interne modellen als in de standaardtabellen.
- 5. Onderpand zoals landbouwgrond onvoldoende meegewogen:** het inbrengen van onderpand, zoals grond, gebouwen en installaties speelt een belangrijke rol bij de financiering van bedrijven. Het verlaagt het risico, zodat de bank een hogere lening en/of een beter tarief kan aanbieden. Onder Basel 4 kunnen banken minder onderpand meenemen in de kapitaalberekening. Dit raakt vooral bedrijfstakken met veel onderpand en een beperkte rentabiliteit, bijvoorbeeld de agrarische sector.

1. Waarom Basel 4?

Achtergrond

De regulering van bankbuffers vindt op internationaal niveau plaats. Kort gezegd formuleert het 'Basel Committee on Banking Supervision' (BCBS) sinds 1988 uitgangspunten die wereldwijd moeten worden omgezet in wetgeving. Wat in jargon 'Basel' heet, wordt in de EU omgezet in de Capital Requirements Regulation (CRR) en Directive (CRD). Deze wetgeving wordt grotendeels op Europees niveau vastgelegd, hoewel er wel wat vrijheid bestaat voor Lidstaten op bepaalde domeinen. Op basis van de Europese en bijkomende nationale wetgeving moeten banken een minimum hoeveelheid eigen vermogen aanhouden, ook wel "kapitaalbuffers" genoemd.

Sinds de financiële crisis van 2008 hebben de internationale banktoezichthouders gewerkt aan het verscherpen van het toenmalige "Basel II". Het nieuwe pakket wordt Basel III genoemd. Deze aanscherpingen vonden in verschillende fases plaats, waarbij zowel aan de hoeveelheid als de kwaliteit van het kapitaal dat banken moeten aanhouden hogere eisen zijn gesteld. Dit heeft geresulteerd in de CRR2/CRD5 die per juni 2021 volledig in werking is getreden. Doorvertaling van deze laatste aanpassing in de Wet op het Financieel Toezicht is eind 2020 afgerond.

De laatste fase van de Basel hervormingen, (formeel gesproken "final Basel 3", maar in de praktijk vaak Basel 4 genoemd) geeft nieuwe richtlijnen over hoe banken hun leningen naar risico moeten wegen. Dit bepaalt de hoeveelheid kapitaal die een bank moet aanhouden. De Europese Commissie heeft op 27 oktober 2021 haar wetsvoorstel hierover gepubliceerd.

De doelstelling van Basel 4

Onder de Basel 4 voorstellen wil het BCBS de kapitaaleisen voor banken internationaal verder harmoniseren en de risicogevoeligheid van interne modellen beperken. In een notendop wil het Basel Comité het verschil tussen risicowegingen op basis van interne modellen en de standaardtabellen beperken. De methodes zelf worden ook herzien in het nieuwe raamwerk.

Dit zou er ook toe moeten leiden dat kapitaaleisen voor de bankensector internationaal meer worden geharmoniseerd. Enerzijds zien wij het belang in van internationale regels voor banken, ten behoeve van internationale vergelijkbaarheid en stabiliteit. Anderzijds zijn risico's van leningen niet in alle landen gelijk door bijvoorbeeld verschillende juridische voorwaarden voor de invordering van leningen. Ook verschilt de structuur van de nationale economie per land. Daarom is het niet vanzelfsprekend dat het risico van bijvoorbeeld een woninghypothek waar ook ter wereld gelijk is en op dezelfde manier berekend moet worden.

Daarnaast is de rol van de bankensector in de economie heel verschillend tussen bijvoorbeeld de Verenigde Staten (VS) en de EU. Zo heeft bankfinanciering in de Europese en Nederlandse economie een grotere aanwezigheid, waar dit in de VS beperkter is. Dit komt door de omvang en ontwikkelingsgraad van de Amerikaanse kapitaalmarkt. Het verschil in structuur zie je terug in de impact cijfers. Basel 4 heeft een grote impact op Europese banken, en minder op Amerikaanse.³ Europese banken verschaffen hypotheekleningen aan consumenten en houden deze op de balans, terwijl deze in Amerika veelal worden doorverkocht aan federale instellingen zoals Freddie Mac of Fannie Mae die zich op de Amerikaanse kapitaalmarkt financieren. Hierdoor worden Amerikaanse banken aanzienlijk minder hard geraakt door de stijgende kapitaaleisen voor woninghypotheken dan Europese banken. Pas als Europa werk maakt van de Kapitaalmarkt Unie, voorzien wij een afname van de omvang van bankfinanciering in Europa.

De impact van Basel 4

Omdat de gevolgen van Basel 4 voor Europese banken, ondernemingen en consumenten veel groter zijn dan elders in de wereld, hebben het Europees Parlement (EP) en de Europese Ministers van Financiën (ECOFIN) opgeroepen om rekening te houden met de specifieke Europese situatie en te zorgen dat de kapitaalimpact beperkt blijft.⁴ Tevens heeft het EP onder verwijzing naar berichten van de G20, het Basel Comité en de EU lidstaten (Raad) benadrukt dat Basel 4 niet tot een significante stijging van kapitaaleisen mag leiden.

³ [Basel III monitoring report \(bis.org\)](https://www.bis.org/bcbs/monitoring-report)

⁴ ECOFIN conclusions, July 2016, [st11052en16.pdf \(europa.eu\)](https://www.ecofin.europa.eu/media/press_corner/11052en16.pdf)

Tegen deze achtergrond is de impact van een onverkorte invoering van Basel 4, zoals het Nederlandse kabinet op dit moment voorstaat, ons inziens te hoog. De minimumkapitaaleisen voor Europese banken zullen volgens een studie van de Europese Commissie tussen de 6,4% en 8,4% stijgen in 2030⁵. Er is geen informatie per land, maar mede op grond van eerdere EBA studies is de verwachting dat Nederland relatief zwaarder wordt geraakt.

Overigens heeft de Europese Commissie in haar impact assessment geen rekening gehouden met de extra (management) buffers die banken aanhouden bovenop de minimumvereisten. Ook wordt er geen rekening gehouden met het effect dat er meer kapitaal moet worden gealloceerd aan portefeuilles waarvoor dat op basis van de risicoberekeningen niet noodzakelijk is. Woninghypotheken en agrarische financiering zijn daar voorbeelden van.

2. Kernpunten voor een proportionele implementatie van Basel 4 in de Europese Unie

1. Voordeel voor klant met lage risico's niet meer meegewogen

De output floor zorgt voor een impact op zowel hypotheek als bedrijfsfinanciering

Onder Basel 4 moeten banken op twee manieren hun leningen naar risico gaan berekenen. De eerste manier is de berekening op basis van de door de toezichthouder goedgekeurde interne modellen.⁶ Daarnaast moeten banken de uitkomsten op basis van interne modellen af gaan zetten tegen de standaardtabellen. Deze vergelijking is nieuw. De uitkomst van de berekening volgens het interne model wordt dan vergeleken met 72,5% van de standaardtabellen-waarde, waarbij de hoogste uitkomst geldt. De 72,5% procent van de standaardtabellen waarde wordt ook wel de output floor genoemd.

Oplossing: Een proportionele implementatie van de output floor op groepsniveau

De Basel standaarden worden Europa breed toegepast en gehandhaafd door de Europese toezichthouder. Wij vinden dat de output floor enkel moet worden toegepast op de balans van de hele groep en niet ook nog op het niveau van dochterondernemingen in de verschillende lidstaten. Dit is ook opgenomen in de concept CRR3, met daarbij een aanvullende voorwaarde dat banken wel kapitaal moeten alloceren binnen de groep. Dit is een goed startpunt, waarbij het wel van belang is om een goed werkbaar manier te vinden voor de implementatie. Het toepassen van de output floor op de hele groep is van belang voor Nederlandse banken om gebruik te kunnen maken van de schaalvoordelen die de Europese markt alsook de Bankenunie biedt.

⁵ Bron: [Summary of the Impact Assessment accompanying the Banking package](#)

⁶ Nederlandse banken mogen sinds 2006, na goedkeuring door de toezichthouder, gebruik maken van eigen modellen om de risico's van leningen in te schatten. Banken beschikken over veel expertise en menskracht om de businessmodellen van klanten te analyseren en de risico's in te schatten. Door de uitkomsten te toetsen aan de werkelijke verliezen worden de modellen steeds beter. In eerste instantie zijn de modellen goedgekeurd door DNB, later door de ECB. In de afgelopen jaren heeft de ECB alle interne modellen op kwaliteit getoetst (Targeted Review of Internal Models; TRIM), en waar nodig verbeteringen aan de individuele banken opgelegd.

2. Financiering van de woningmarkt kan in het gedrang komen

In Nederland – net als in andere Europese landen - zijn de kredietrisico's gelieerd aan hypotheekleningen erg laag. Dit lage risico profiel heeft diverse oorzaken, maar heeft onder andere te maken met een sterke terugbetaalcultuur, goede sociale vangnetten die plotse inkomensverliezen opvangen, en efficiënte faillissementswetgeving.

Concreet zullen banken voor hypotheekleningen met een laag risico meer kapitaal moeten aanhouden dan aan de hand van de interne modellen op basis van LGD en PD⁷. Daarom bevat de CRR3 voor woninghypotheekleningen een optie voor Lidstaten om hypotheekleningen met een laag risico, welke voldoen aan objectieve kwaliteitscriteria, een lager risicogewicht toe te kennen. Laag risico betekent dat over een langere periode verliezen op hypotheekleningen onder een bepaald niveau zijn gebleven en dat banken naast het onderpand ook andere zekerheden hebben. Wanneer een Lidstaat deze optie gebruikt, mogen hypotheekleningen minder zwaar worden meegeteld in de output floor. Hierdoor kunnen hogere kosten voor hypotheekbezitters volgens het Commissievoorstel tijdelijk worden beperkt.⁸

Wij zijn geen voorstander van de Lidstaatoptie, omdat wij verwachten dat het de verschillen tussen hypotheekhouders in Lidstaten vergroot. Wij vinden dat alle lage risico hypotheekleningen die voldoen aan de strikte voorwaarden uit de CRR3 moeten kunnen profiteren van het aantoonbare lagere risicoprofiel. Het voorstel van de Europese Commissie geeft ruimte om hypotheekleningen waarvan het lage risico langjarig kan worden aangetoond een lagere kapitaaleis te geven, waarbij de risico's nog steeds goed zijn gewaarborgd. Naast het toepassen van het laagrisico-profiel zijn wij van mening dat de werking ervan moet worden uitgebreid naar alle banken, dus ook naar die banken geen gebruik maken van interne modellen.

Oplossing: Behoud een laagrisico-profiel voor de minst risicovolle hypotheekleningen

Het toepassen van een laagrisico-profiel is belangrijk voor de financierbaarheid van de woningmarkt. Ondanks dat Nederlandse banken op dit moment al genoeg kapitaal hebben om aan de toekomstige eisen van Basel 4 te kunnen voldoen, zal het niet toepassen van de laag risico-optie ertoe leiden dat banken meer kapitaal moeten alloceren aan hypotheekportefeuilles dan op basis van het risico noodzakelijk is. Dit kan de maatschappelijke kosten verhogen. Wij zijn van mening dat dit kan leiden tot onnodige en onwenselijke gevolgen voor de Nederlandse woningmarkt en Nederlandse hypotheekbezitters.

- **Wij stellen voor om Nederlandse hypotheekleningen, die voldoen aan de zware CRR3 eisen en waarvan het lage risico langjarig kan worden aangetoond, automatisch te behandelen met een laag risicoprofiel.**

⁷ LGD staat voor Loss-Given Default, het verlies bij faillissement. PD staat voor de probability of default, de kans op verlies. Beide zijn belangrijke factoren in de interne berekening van banken om te bepalen hoeveel kapitaal moet worden aangehouden.

⁸ Recital 15 (CRR3 voorstel), de volgende uitleg bij artikel 465 lid 5: "To ensure that the impacts of the output floor on low-risk residential mortgage lending by institutions using IRB approaches are spread over a sufficiently long period and thus avoid disruptions to that type of lending that could be caused by sudden increases in own funds requirements, it is necessary to provide for a specific transitional arrangement. For the duration of the arrangement, when calculating the output floor, IRB institutions should be able to apply a lower risk weight to the part of their residential mortgage exposures that is considered secured by residential property under the revised SA-CR. To ensure that the transitional arrangement is available only to low-risk mortgage exposures, appropriate eligibility criteria, based on established concepts used under the SA-CR, should be set. The compliance with those criteria should be verified by competent authorities. Because residential real estate markets may differ from one Member State to another, the decision on whether to activate the transitional arrangement should be left to individual Member States. The use of the transitional arrangement should be monitored by EBA."

3. Bedrijfsleningen kunnen duurder worden door gebrek aan externe kredietbeoordeling

Basel 4 maakt een onderscheid tussen bedrijven die wel en die geen externe kredietrating hebben (zoals van Moody's, S&P en/of Fitch). Bedrijven zonder rating worden automatisch als hoog-risico partijen bestempeld. Dit strookt niet met de Europese werkelijkheid, waar veel bedrijven geen noodzaak hebben om een externe rating te laten opstellen, aangezien zij zich niet financieren op de kapitaalmarkt. Externe ratings zijn ook duur voor het bedrijfsleven. Om aan deze realiteit tegemoet te komen bevat het CRR3 voorstel een overgangperiode, waarin banken de klanten zonder externe rating tijdelijk met behulp van interne modellen mogen indelen in een hoge en lage risico groep. Deze indeling bepaalt vervolgens de hoeveelheid kapitaal dat moet worden aangehouden onder de standaard tabellen methode.

We steunen deze benadering, maar we willen deze regeling liever permanent zien. Het hebben van een externe rating betekent niet per definitie dat een bedrijf een beter kredietprofiel heeft, en het is hoogst onzeker dat het merendeel van bedrijven graag een rating zouden willen aanvragen.

De Europese Commissie heeft dit punt erkend, door de Europese Bankautoriteit een mandaat te geven om de mate waarin bedrijven een externe rating aanvragen te monitoren.

Oplossing: Behoud de huidige kredietbeoordeling en werk aan laagdrempelige alternatieven

Doordat Nederlandse banken een grote rol spelen in de financiering aan ondernemers hebben de Basel 4 voorstellen grote impact op de financieringskosten van het bedrijfsleven. Zolang externe ratings niet eenvoudig en tegen lage kosten bereikbaar zijn voor bedrijven is het belangrijk dat banken de huidige interne modellen methode kunnen blijven gebruiken. Uiteindelijk zijn banken zeer goed in staat om het kredietrisico in te schatten, omdat ze over veel data beschikken om op basis hiervan een betrouwbaar oordeel te kunnen geven van het kredietrisico.

- **Wij stellen voor dat ook na de transitieperiode de huidige interne modellen gebruikt kunnen worden voor differentiatie tussen sterke en minder sterke bedrijven in de berekening van de output floor.**

4. Impact op grootschalige (klimaat)investeringen

Projectfinanciering onder druk

Om de internationale klimaatdoelstellingen te halen zijn grootschalige investeringen nodig in infrastructuur en duurzame energie. Dit gaat vaak via projectfinanciering (oprichting van een specifieke rechtspersoon waarin het project ontwikkeld wordt). De impact van Basel 4 op deze projectfinanciering is bijzonder groot.

Bij projectfinanciering zijn de structuur en het risicomanagement van het project belangrijke factoren. De weging voor projectfinanciering in de Basel 4 standaardtabellen ("specialised lending") houdt hier geen rekening mee. Hierdoor worden de kapitaalkosten onder deze benadering veel hoger dan de resultaten op basis van interne, door de toezichthouder goedgekeurde modellen die wel rekening houden met de specifieke structuur en risico karakteristieken van de projecten.

Deze verhoging van het benodigd kapitaal zal een nadelig effect hebben voor de financiering en de kostprijs van (duurzame) en vaak zeer kapitaalintensieve projecten.

Oplossing: creëer een hoge en lage risicocategorie voor specialised lending

- **Wij bepleiten om de risicogewichten voor projectfinanciering en andere vormen van "specialised lending" onder zowel de standaardtabellen methode als de interne modellen methode te verlagen.**

5. Onderpand zoals landbouwgrond minder meegewogen:

Onderpand wordt minder relevant bij financiering

Voor banken speelt het meewegen van de waarde van het onderpand een grote rol om de kosten van kredietverlening voor ondernemers laag te houden. Dit is omdat onderpand het risico voor de bank verkleint. Onder Basel 4 kunnen banken minder onderpand meenemen in de kapitaalberekening en moet er worden uitgegaan van hogere verliezen. Dit raakt vooral bedrijfstakken met veel onderpand en met een beperkte rentabiliteit. Zie in een apart kader een uitwerking van de impact op de agrarische sector.

Uitgelicht: Financiering aan agrarische ondernemers komt in de knel

Door Basel 4 worden banken gestuurd om ondernemers nog meer te beoordelen op basis van rentabiliteit en liquiditeit in plaats van op de waarde van de bezittingen van de onderneming en onderpand, zoals grond, gebouwen en installaties. De rentabiliteit en liquiditeitspositie van agrarische ondernemers is echter volatiel. De voorgestelde aanpassingen van Basel 4 kunnen er daardoor toe leiden dat er minder investeringsruimte beschikbaar komt voor deze ondernemers, en voor hun noodzakelijke investeringen in bedrijfsontwikkeling en verduurzaming. Daarmee komt naar ons oordeel de financierbaarheid van businessmodellen, nodig om de land- en tuinbouw de komende jaren te verduurzamen, in gevaar. Op dit moment is er in de CRR3 weliswaar een review clause opgenomen, waarin de Europese Bankenautoriteit pas in 2030 een inschatting moet maken van de impact die de CRR3 heeft op agrarische financiering. Dit laat echter onverlet dat er geen significante oplossing voor deze verzwaring is voorzien in het voorstel.

De risicogewichten van leningen aan agrarische ondernemers zijn in de standaardtabellen significant hoger dan het daadwerkelijke risicoprofiel, zelfs nadat het beschikbare onderpand is meegenomen. In vergelijking met de huidige regels zorgt Basel 4 ervoor dat er voor agrarische kredietverlening minimaal 30% extra kapitaal moet worden aangehouden.

Ook de transacties om landbouw en landbouwgoederen te financieren (handelsfinanciering, “commodity finance”) wordt onevenredig geraakt. Hierbij kunnen allerlei factoren die het kredietrisico beperken in de standaardtabellen niet meegenomen worden. Dit zorgt ervoor dat banken meer kapitaal moeten aanhouden waardoor de kosten voor het kunnen exporteren en importeren van (landbouw) goederen zullen stijgen.

Oplossing: zorg dat het lagere risico van agrarische ondernemingen met onderpand in acht wordt genomen bij het bepalen van het kapitaal

Er zijn een aantal gerichte technische aanpassingen mogelijk in de Basel 4 standaarden om deze impact enigszins te beperken:

- Er zouden een aantal gerichte aanpassingen gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld het verlagen van de zogenaamde Loss Given Default (LGD) input floor voor bepaalde soorten onderpand onder de interne modellen methode, zoals agrarisch land. Hierdoor kunnen banken meer rekenen op basis van de werkelijke historische verliezen. Ook zou de impact van de output floor, de maatregel met de grootste impact, beperkt moeten worden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de introductie van een supporting factor die een kapitaalskorting geeft voor duurzame agrarische activiteiten.

Tot slot

De standaardtabellen voor de berekening van kapitaaleisen die door Basel 4 worden geïntroduceerd hebben tot doel om de impact van de door banken gehanteerde, en door de toezichthouder goedgekeurde, interne modellen te beperken. Sinds de ondertekening van het Basel 4 akkoord in 2017 hebben zich echter twee belangrijke ontwikkelingen voorgedaan die moeten worden meegenomen bij de implementatie van de Basel voorstellen.

Allereerst zijn de interne modellen die door Europese banken worden gebruikt - onder toezicht van de ECB – in de afgelopen jaren al sterk verbeterd (als gevolg van de Targeted Review of Internal Models – TRIM). Hiermee verdwijnt de noodzaak voor Europese banken om de internationale zware en weinig risico sensitieve standaardtabellen te hanteren naast de bestaande, verbeterde Europese modellen.

Ten tweede heeft de afgelopen periode aangetoond dat het bestaande kapitaalraamwerk in combinatie met flexibiliteit in regelgeving goed werkt om een crisis situatie, zoals COVID-19, het hoofd te bieden.

De voorstellen voor de Europese Commissie voor de Europese implementatie van Basel 4 zijn in onze ogen een deskundig gecreëerd compromis, waarbij een aantal zorgpunten zijn aangepakt. Er blijven echter ook punten van zorg over ten aanzien van portefeuilles met een laagrisico, zoals hypotheek, specialised lending en leningen aan agrarische bedrijven, vooral op de lange termijn. Voor zowel specialised lending als kredietverstrekking aan agrarische bedrijven zijn naar onze mening aanvullende maatregelen nodig om de financierbaarheid op pijl te houden. Voor hypotheek streven wij naar een afschaffing van de lidstaatoptie en een permanente invoering van de nu voorgestelde transitie maatregelen.

Contactinformatie

Jim Verhoef – Public Affairs
Verhoef@nvb.nl

Onno Steins – Senior Adviseur Toezicht
steins@nvb.nl

Nederlandse Vereniging van Banken

De Nederlandse Vereniging van Banken behartigt de gemeenschappelijke belangen van de bankensector. Banken zijn van belang voor iedereen. We zijn de verbindende schakel tussen de bankensector, politiek en stakeholders. Samen met deze partijen werken we proactief aan: een dienstbare, stabiele en competitieve bankensector